

Neoliberalizmi Siktir Et!

Simon Springer

Victoria Üniversitesi, Coğrafya Bölümü
simonspringer@gmail.com

Çeviri:

Gürçim Yılmaz

Özet: Evet, siktir et gitsin. Neoliberalizm iğrenç bir şey. Hiç lazım değil.

Anahtar kavramlar: neoliberalizmi siktir et, cehennem dibine girsin

Neoliberalizmi siktir et. Kabaca mesajım bu. Tartışmamı muhtemelen burada da bitirebilirdim, pek de bir şey fark etmezdi. Duruşum net ve siz de zannımca söylemek istediklerimin özünü kavradınız. Neoliberalizm tartışmasına ekleyecek hiçbir olumlu katkı yok, ve tamamen dürüst olmak gerekirse, hakkında düşünmek zorunda kalmaktan da usandım. Kısacası, gına geldi. Bir süre bu makaleye “Neoliberalizmi Unut” başlığını vermeyi düşündüm, bazı bakımlardan yapmak istediğim şey tam da buydu çünkü. Bu konu hakkında yıllardır yazıyorum (Springer 2008, 2009, 2011, 2013, 2015; Springer et al. 2016) ve öyle bir noktaya geldim ki, bu fikir etrafında çalışmanın onun devamlılığına katkıda bulunacağı korkusuyla, bu çabaya daha fazla enerji sarf etmek istemedim. Biraz daha düşününce, başımızı basitçe kuma gömerek paylaştığımız dünya üzerinde bu kadar korkunç ve güçsüzleştirici etkileri olan bir olguyu topluca görmezden gelmenin, bir siyasi manevra olarak oldukça fazla potansiyel tehdit taşıdığını da teslim ediyorum. Neoliberalizmin inkar etmesi zor, devamlılık arz eden bir gücü var ve bir görmezden gelme stratejisinin bunun karşısında doğru yaklaşım olduğuna ikna olmuş değilim (Springer 2016a). Böylece düşüncelerim kelimesi kelimesine ‘Pekala, o halde siktir et’ oldu. Ve her ne kadar bu makaleye daha sessiz ve daha

kibar bir başlık vermek bunun yol açacağı müstakbel tepkileri azaltacak olsa da, nihayetinde (tekrar düşündüm). Neden neoliberalizmin kendisinin gerçek aşağılık söylemi varken, küfür kullanımını konusunda daha fazla endişe edelim ki? Çizmeyi aşmayı, asap bozmayı ve rencide etmeyi istediğime karar verdim, tam da neoliberalizm tarafından rencide olmamız gerektiği için, sinir bozucu olduğu için. Ve bu yüzden nihayetinde bu konuda çizmeyi aşmaya çalışmamız gerekiyor. Başlığı yumuşatmak, neoliberalizmin gücüne bir taviz daha vermek olmayacak mıydı? Öncelikle bu tür bir başlığın itibarım açısından ne anlama geleceği konusunda endişelendim. Bir akademisyen olarak yükselmek veya yer değiştirmek istersem, gelecek terfileri, iş tekliflerini engelleyecek miydi? Bu da bana neoliberal disipline etme süreçlerine teslim olmak, yenilmek gibi geldi. O halde bunu da siktir et.

Ayrıca neoliberal söylemlere karşı uygun olarak önerilebilecek gündelik dilde bir cevap yokmuş gibi bir itirafta bulunuyormuşum gibi geldi. Sanki yapısını zayıflatma yolunda sadece akademik bir formatta, çeşitlilik, melezlik, mutasyon gibi karmaşık coğrafi teorilerle cevap üretebilirmişiz gibi. Bu da güçsüzleştirici bir şey gibi göründü. Her ne kadar ben de bu teorilerin dile getirilişine bizzat katkıda bulunmuş olsam da (Springer 2010), çoğu zaman bu tür bir çerçevelenmenin, gerçekte geliştirmek istediğim argümanların aleyhine işlediğini düşünmüşümdür. Bir reddetme politikasının tam da gündelik, sıradan, önemsiz ve dünyevi olanda konuşlanması gerektiğini düşünüyorum. Böylelikle “Neoliberalizmi siktir et”te karar kıldım, çünkü esasen söylemek istediklerimin çoğunu ifade ediyor. Ortaya koymak istediğim argüman bundan biraz daha incelikli, bu da “sık” terimi üzerine hayatım boyunca düşündüğümden çok daha fazla düşünmeme vesile oldu. Ne kadar fevkalade renkli bir sözcük! Hem isim hem fiil olabiliyor, sıfat olarak ise İngiliz dilinin herhalde en fazla kullanılan ünlemine teşkil ediyor. Öfke, küçümseme, kızgınlık, kayıtsızlık, şaşkınlık, sabırsızlık ve hatta dilden öylece dökülürüldüğü için anlamsız bir vurgu olarak bile kullanılabilir. Bir şeyi “sikip atabilir”, birisinin “ebesini sikebilir”, birisine “siktiri çekebilir”, “sikine takmayabilir” ve yine bu sözcüğün coğrafi bir referans noktası olduğu bir başka durum var ki, “siktirip gidebilir”siniz. Hatta bu aşamada “tamam da, kimin sikinde?” diye bile düşünebilirsiniz. Eh, benim sikimde, ve şayet neoliberalizmi bitirmekle ilgiliyseniz sizin de öyle olmalı. Bu sözcüğün beraberinde taşıdığı güçlü olanaklar, neoliberalizme karşı potansiyel bir meydan okuma sunuyor. Bu olanakları kazıyıp çıkarmak ve açmak için “neoliberalizmi siktir et” ifadesinin hangi anlamlara gelebileceği konusundaki nüansları takdir etmek gerekiyor. Beri yandan, nüansı da siktir et. Kieran Healy’nin (2016: 1) yakın zamanda tartıştığı üzere, “[nüans] tipik olarak, entelektüel açıdan ilginç, ampirik bakımdan üretken veya pratik olarak başarılı teorinin gelişimini engeller.” Böylelikle nüansı da fetişleştirmeden, ne düşündüğümün hızlıca üzerinden geçelim ve neoliberalizmi siktir etmeye öncelik verelim.

İlk anlamı belki de en aşıkâr olanı. “Neoliberalizmi siktir et” diyerek neoliberal makineye olan öfkemizi dile getirebiliriz. Bu öfkemizin bir göstergesi,

kinlenişimizi haykırmak için duyduğumuz arzu, hepimize gösterilen zararlı kötülüğün yüzüne zehrini geri püskürtme eylemi. Bu, neoliberalizme karşı daha fazla protesto harekete geçirmek veya etkilerini eleştiren daha fazla makale veya kitap yazmak şeklinde tezahür edebilir. Bunlardan ikincisi doğru yolu seçmişlere vaaz verir, ilki ise halihazırda yoldan çıkmışların yola gelmesini ümit eder. Bu yöntemlerin direnişimiz içinde önemli taktikler olduğunu inkar etmiyorum, fakat aynı zamanda hiçbir zaman neoliberalizm dalgasını tersine ve bizim lehimize olacak şekilde çevirmeye yetmeyeceklerinden de oldukça eminim. Büyük kamusal direniş jestleri gerçekleştirerek güçlü aktörleri diyaloga çekmeye çalışıyoruz; oysa bu hareketler bu aktörlerin kulak verebilecekleri ve halkın reddediş sesine yer açabilecekleri gibi yanlış bir inanca dayanıyor (Graeber 2009). Onun yerine artık konuşmayı bırakmış olmamız gerekmiyor mu? Burada “Neoliberalizmi siktir et”in ikinci anlamına geliyoruz, ki bu anlam reddediş olgusunda saklıdır. Bu da, J.K. Gibson-Graham’ın (1996) geliştirdiği tarzda, (bildiğimiz şekliyle) neoliberalizmin sonunun gelmesini savunmak için onun hakkında konuşmayı bırakmaktır. Bu yaklaşımda, özellikle akademisyenler çalışmalarının odağı olarak neoliberalizme öncelik vermekten vazgeçerler. Belki neoliberalizmi tümünden unutmak veya görmezden gelmek yerine (bunu sorunlu bulduğumu daha önce belirtmiştim), farklı konular hakkındaki yazılarımıza girişmek olabilir. Bir kez daha belirtmek isterim ki, bu neoliberal dünya görüşünün ötesinde çalışan bizler için önemli bir temas noktası, ancak yine burada da bunun yeterli olduğuna tam olarak ikna olmuş değilim. Mark Purcell’in (2016: 620) ileri sürdüğü üzere, “Neoliberalizme sırt çevirerek kendimize dönmeliyiz, kendi meselelerimiz, kendimi başımıza ele almanın zor – ama bir o kadar zevkli – yolculuğuna...” Olumsuzlama, protesto ve eleştiri gerekli olsa da, neoliberalizmin erişim alanı dışında işler yaparak aktif olarak ağzına sıçmayı düşünmeliyiz.

Neoliberalizmin ötesinde doğrudan eylem, prefigüratif politikalara seslenir (Maecelbergh 2011), ki bu da “neoliberalizmi siktir et” düşüncesini çağırırken odaklanmamız gerektiğini düşündüğüm üçüncü ve en önemli anlama karşılık gelir. Prefigürasyon temsili politikalarla gelen merkezîyetçiliği, hiyerarşiyi ve otoriteyi reddetmek demektir; bunu da arayışında olunan geleceğin toplumunu yansıtmaya gayretindeki yatay ilişkiler ve örgütlenme biçimlerini hayata geçirmeyi vurgulayarak gerçekleştirmek demektir (Boggs 1977). Prefigürasyon ve doğrudan eylem, “konuşmayı bırakma”nın ötesinde, zaten en başından beri bir diyalogun mümkün olmayacağını ileri sürer, gerçekleştirmek istediğimiz her ne ise, onu sadece kendimizin gerçekleştirebileceğini teslim eder. Bununla beraber, neoliberalizmin her türlü siyasi söylemi ve tahakkümü ele geçirme ve kendine mal etme biçimlerine önemli ölçüde ilgi gösterilmiştir (Barnett 2005; Birch 2015; Lewis 2009; Ong 2007). David Harvey (2015) gibi eleştirmenlere göre neoliberal meseleyi sadece farklı dozda bir devlet çözebilir, ki özellikle hiyerarşik olmayan örgütlenme ve yatay politikaları neoliberal bir geleceğin yollarına rayları döşeyen unsurlar olarak reddetmede aceleci davranmıştır. Bu karamsarlığın içinde prefigüratif politikaları tamamen yanlış anlamaktadır – bu politikalar bir son için değil, fakat yalnızca gelecek için araçlardır (Springer 2012). Başka bir deyişle,

prefigüratif politikalarda daimi ve sürekli bir uyanıklık hali zaten içkindir, öyle ki gerçek prefigürasyon eylemi asimile edilemez. Bu eylem düşünümsel ve dikkatlidir, fakat bunun yanında her zaman toplum arzusunun tatmini için üretim, icat ve yaratıcılığı göz önünde bulundurur. Bu yönüyle prefigüratif politikalar açıkça neoliberal-karşıtıdır. Araçlarımıza *kendi araçlarımız olarak*, sonu olmayan araçlar olarak el konmasıdır. Prefigürasyon bir arada yaşamayı ve radikal eşitler olarak bir arada olmakla gelen coşkuyu kucaklamaktır – aşkın bir ütopya veya “hiçbir yer” boş vaadine giden yolda öncüler ve proletarya olarak değil, fakat “eskinin kabuğunda”, burada ve şimdi yeni bir dünya yaratmanın ayakları yere basan içkinliği olarak ve bunun gerektirdiği sürekli ve meşakkatli çalışma ve yeniden doğrulama ile (Ince 2012).

Neoliberalizmde saygımızı hak eden hiçbir şey yok, böylece yaratıcılığın prefigüratif politikalarla da uyumlu olarak, mesajım basitçe “siktir et”. Siyasi tahayyüllerimize koyduğu sınırları siktir et. Yol açtığı şiddeti siktir et. Bir erdemmiş gibi göklere çıkardığı eşitsizlikleri siktir et. Çevreyi yağmalayışını siktir et. Bitmek bilmeyen biriktirme döngüsünü ve büyüme kültürünü siktir et. Mont Pelerin topluluğunu ve neoliberalizmi destekleyen ve yükseltmeye devam eden diğer bütün düşünce kuruluşlarını siktir et. Bizi fikirlerine maruz bıraktıkları için Friedrich Hayek ve Milton Friedman’ı siktir et. Thatcher’ları, Raegan’ları, sadece kendi çıkarlarını kollayan tüm açgözlü, korkak, bencil politikacıları siktir et. “Öteki”leri sadece tuvaletlerimizi temizlemeye ve yerlerimizi silmeye layık gören ama toplumumuzun bir üyesi olarak görmeyen, korku tacirliği yapan ayrımcılığı siktir et. Ölçübilime doğru giderek yoğunlaşan hareketi ve her önemli şeyin ölçülebilir olmadığını anlamayışlarını siktir et. Toplumun ihtiyaçları üzerinden kar etme arzusunu siktir et. Neoliberalizmin temsil ettiği her şeyi siktir et, ve içinde ilerlediği Truva atını da siktir et! Bize çok uzun zamandır “bir alternatifi olmadığı”, “yükselen bir dalganın tüm gemileri kaldıracağı”, yaşadığımız dünyanın “güçlü olanın ayakta kalacağı” bir Darwinist kabus olduğu söyleniyor. “Müştereklerin trajedisi” fikrini tamamen içselleştirdik; oysa gerçekte bu “kapitalizmin trajedisi”ni ve sonsuz yağma savaşlarını yansıtan bir aldatmacadan başka bir şey değil (Le Billon 2012). Garrett Hardin’in (1968) Aşıl topuğu, otlayan büyükbaş hayvanların nasıl halihazırda özel mülk olduğu hakkında düşünmekten asla vazgeçmemesiydi. Peki asıl müşterekleri özel mülkiyet varsayımları olmayan *müşterekler* olarak yeniden bir araya getirsek neler olabilir (Jeppesen et al. 2014)? Halihazırda gerçekleşmekte olan ve bu deneyimlere en önemli örgütlenme biçimleri olarak öncelik veren alternatiflerin prefigürasyonuna daha çok dikkatimizi versek, neler olabilir (White and Williams 2012)? Rekabet ve liyakatin acı ilacını yutmak yerine, enerjimizi neoliberal reçetelerle kendimizi uyuşturmaya değil, işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmayla gelen daha derin bir iyileşmeye odaklasak neler olabilir (Heckert 2010)?

Jamie Peck (2004: 403) bir defasında neoliberalizmi “radikal bir politik slogan” olarak tanımlamıştı, fakat eleştiri dünyasında yaşamak artık yeterli değil. Düşmanımızı ilk kez tespit edişimizin üzerinden yıllar geçti, o zamandan bugüne

yazılarımız ve protestolarımızla onu iyi tanır hale geldik. Fakat hezimetinden emin olduğumuz zamanlarda bile - 2008 finansal krizi ve ardından gelen Occupy hareketiyle olacağını düşündüğümüz gibi - nefes almaya çalışıyor ve daha da güçlü ve zombileşen bir biçimde kendini yeniden canlandırmaya devam ediyor (Crouch 2011; Peck 2010). Japhy Wilson (2016) bu süreklilik arz eden gücü “neoliberal gotik” olarak adlandırıyor. Bu korku gösterisinin üstesinden gelebilmek için politikalarımızı hayata geçirici alana kaydırmamız gerektiğine kaniyim (Rollo 2016). Peki “neoliberalizmi siktiret” yeni türde bir politikanın mantrasına dönüşse ne olur? Sadece eyleme çağırın değil, içinde yaşadığımız zaman ve mekanlar içerisinde hayatlarımızı geri isteyen bir ifade olarak? Bu ifadeyi her kullanımımızda, sadece lafta kalmayan, hayata geçirici bir eylemliliğe çağrıda bulunan, teori ile pratiği prefigürasyonun harikulade praksisinde birleştiren bir anlam taşıdığını teslim etsek ne olur? Neoliberalizmi reddedişimizde çok yönlü bir yönetime başvurmamız gerekiyor. Onu tamamıyla yok saymıyor veya unutamıyorsak da, retoriğin performansı veya performansın retoriğinin ötesine uzanan yöntemlerle aleyhine çalışabiliriz. Haydi yeni bir radikal politik slogan geliştirelim. #fuckneoliberalism - #neoliberalizmisiktiret hashtag’ini kullanarak hor görümüzü *viral* hale getirin! Fakat kızgınlığımızı dile getirmekten daha fazlasını yapmalıyız. Kararımızı hayata geçirmeli ve umutlarımızı şimdi ve burada bedenleşmiş deneyimlerimizin içkinliği olarak gerçekleştirmeliyiz (Springer 2016a). Dünyayı kendimiz yeniden yaratmalıyız – ertelenemeyecek bir süreç bu.

Mevcut politik temsillerin düzenine başvurmaya devam ederek, kendi irademizle kendimizi yanılttık ve güçsüzleştirdik. Kör imanımız yüzünden gökten bir kurtarıcının inmesini bekleyip durduk. Sistem, kendisinin ne kadar yoz olduğunu ispatladı, bel bağladığımız büyük politikacı adaylarımız yeniden ve yeniden fiyaskoya dönüştüler. Bu neoliberal moment içinde mesele sadece sorunlu bireylerin iktidarda olması değildir. Bilakis, sistemin bizatihi kendisinin sorunun özünün bir örneği olduğuna inanıyoruz. “Lucifer etkisi”nin vuku bulması için kurumsal koşulları üretiyor ve olanaklı hale getiriyoruz (Zimbardo 2007). “Kötülüğün sıradanlığı” öyle bir şey ki, bu politikacılar, iktidarın suiistimal edilmesini ödüllendiren bir sistem dahilinde sadece işlerini yapıyorlar; çünkü tüm bunlar kapitalizmin kanunlarına hizmet edecek şekilde tasarlanmış durumda (Arendt 1971). Fakat itaat etmek zorunda değiliz. Bu düzene bir şey borçlu değiliz. Doğrudan eylemlerimizle ve alternatifleri örgütlemekle tüm yapıyı itham edebilir ve bu sömürü kısır döngüsünü kırabiliriz. Siyasal sistem kapitalizm tarafından tanımlandığında, koşullandığında, içeriden sarmalandığında ve ondan türediğinde, asla bizim bilme ve dünyada olma biçimlerimizi yansıtamaz; bu yüzden bu yaşam biçimlerinin dizginlerini elimize almalı ve kolektif eylemliliğimizi geri almalıyız. Politikalarımızda hayata geçirici olmaya ve dayanışmanın daha ilişkisel anlamlarını, bir kişinin itaat ettirilmesinin ve acı çekmesinin aslında herkesin baskılanmasının bir işareti olduğu anlamını kucaklamaya başlamalıyız (Shannon and Rouge 2009; Springer 2014). Demokrasiyi etimolojik anlamıyla, yani *güçlü halka* veren anlamıyla yeniden düzenleyen karşılıklı yardımlaşma, yoldaşlık, karşılıklılık ve hiyerarşisiz örgütlenme biçimleri gibi pratiklerle yenileyeceğimiz

bir bağıllıkla, başka olanaklı dünyalarda yaşamaya başlayabiliriz. Nihayetinde neoliberalizm, pek çok hoyrat sonuçlarla ve kaba varsayımlarla birlikte gelen, özellikle kokuşmuş bir fikirdir. Karşılık olarak da eşit derecede rencide edici bir dille ve eylemlerle karşılanmayı hak etmektedir. Topluluğumuz, işbirliğimiz ve birbirimize verdiğimiz önem, hepsi neoliberalizm için nefret edilesi şeylerdir. Neoliberalizm bizim kutladığımız şeylerden nefret eder. Bu yüzden “neoliberalizmi siktir et” dediğimizde, bu salt sözcüklerden öte, birbirimize olan adanmışlığımızın kabulü olsun. Yüksek sesle söyleyin, benimle birlikte söyleyin, dinleyecek olan herkese söyleyin ve hepsinden önemlisi, eyleme bir açık çağrı ve bu boktan dünyayı değiştirmek için sahip olduğumuz prefigüratif gücümüzün vücut bulmuş sesi olarak söyleyin. Neoliberalizmi siktir edin!

Teşekkürler

Başlığımı Jack Tsonis’e borçluyum. 2015’in başlarında kendisini tanıtmak için bana konu kısmında bu mesajın yer aldığı harikulade bir e-mail yazmıştı. Kaba ve doğrudan nokta atışı yapan bir mesaj. Western Sydney Üniversitesi’ndeki prekerliğinden ve nasıl bir ders verme cehennemine hapsediğinden bahsediyordu. Gerçekten de neoliberalizmin canı cehenneme. Jack o zamandan bu yana daha güvenceli bir pozisyon elde ettiğini, ancak canavarı bu kadar yakından tanımanın daha da midelerini bulandırdığını anlattı. Verdiğin ilham için teşekkürler arkadaş! Ayrıca fikirlerimi dinleyen ve benimle birlikte gülen Kean Birch ve Toby Rollo’ya da müteşekkirim. Mark Purcell, neoliberalizmin ötesinde düşünebilme konusundaki parlak kabiliyetiyle beni büyük ölçüde yüreklendirdi. Oyuncu ruhu ve desteği ile burada tartıştığım türden fikirlere gerçek bir prefigürasyon sağlayan Levi Gahman’a da teşekkürler. Farhang Rouhani ve Rhon Teruelle’in akran denetimi müthiş bir fikir birliği sağlayarak akademik dünyada hala bir mücadele imkanı olduğuna inanmamı sağladı! Son olarak, zaman ayırıp bana bu deneme hakkında yazan ve internete ilk kez yüklediğimde dayanışma mesajları veren pek çok kişiye teşekkür ederim. Bu kadar çok kişinin aynı duyguları paylaşıyor olduğunu görmek bana hem tevazu hem de ümit verdi. Biz kazanacağız!

References

- Arendt, H. (1971). *Eichmann in Jerusalem: A Report on the Banality of Evil*. New York: Viking Press.
- Barnett, C. (2005). The consolations of ‘neoliberalism’. *Geoforum*, 36(1), 7-12.
- Birch, K. (2015). *We Have Never Been Neoliberal: A Manifesto for a Doomed Youth*. Alresford: Zero Books.
- Boggs, C. (1977). Marxism, prefigurative communism, and the problem of workers’ control. *Radical America*, 11(6), 99-122.
- Crouch, C. (2011). *The Strange Non-Death of Neoliberalism*. Malden, MA: Polity Press.

- Gibson-Graham, J. K. (1996). *The End of Capitalism (as We Knew It): A Feminist Critique of Political Economy*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Graeber, D. (2009). *Direct Action: An Ethnography*. Oakland: AK Press.
- Hardin, G. (1968). The tragedy of the commons. *Science*, 162(3859), 1243-1248.
- Harvey, D. (2015). "Listen, Anarchist!" A personal response to Simon Springer's "Why a radical geography must be anarchist". *DavidHarvey.org*. <http://davidharvey.org/2015/06/listen-anarchist-by-david-harvey/>
- Healy, K. (2016) Fuck nuance. *Sociological Theory*. <https://kieranhealy.org/files/papers/fuck-nuance.pdf>
- Heckert, J. (2010). Listening, caring, becoming: anarchism as an ethics of direct relationships. In Franks, B. (ed.). *Anarchism and Moral Philosophy*. New York: Palgrave Macmillan, pp. 186-207.
- Ince, A. (2012). In the shell of the old: Anarchist geographies of territorialisation. *Antipode*, 44(5), 1645-1666.
- Jeppesen, S., Kruzynski, A., Sarrasin, R., & Breton, É. (2014). The anarchist commons. *Ephemera*, 14(4), 879-900.
- Le Billon, P. (2012). *Wars of Plunder: Conflicts, Profits and the Politics of Resources*. New York: Columbia University Press.
- Lewis, N. (2009). Progressive spaces of neoliberalism?. *Asia Pacific Viewpoint*, 50(2), 113-119.
- Maeckelbergh, M. (2011). Doing is believing: Prefiguration as strategic practice in the alterglobalization movement. *Social Movement Studies*, 10(1), 1-20.
- Ong, A. (2007). Neoliberalism as a mobile technology. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 32(1), 3-8.
- Peck, J. (2004). Geography and public policy: constructions of neoliberalism. *Progress in Human Geography*, 28(3), 392-405.
- Peck, J. (2010). Zombie neoliberalism and the ambidextrous state. *Theoretical Criminology*, 14(1), 104-110.
- Purcell, M. (2016). Our new arms. In Springer, S., Birch, K. and MacLeavy, J. (eds.). *The Handbook of Neoliberalism*. New York: Routledge, pp. 613-622.
- Rollo, T. (2016). Democracy, agency and radical children's geographies. In White, R. J., Springer, S. and Souza, M. L. de. (eds.). *The Practice of Freedom: Anarchism, Geography and the Spirit of Revolt*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Shannon, D. and Rouge, J. (2009) Refusing to wait: anarchism and intersectionality. *Anarkismo*. <http://anarkismo.net/article/14923>

- Springer, S. (2008). The nonillusory effects of neoliberalisation: Linking geographies of poverty, inequality, and violence. *Geoforum*, 39(4), 1520-1525.
- Springer, S. (2009). Renewed authoritarianism in Southeast Asia: undermining democracy through neoliberal reform. *Asia Pacific Viewpoint*, 50(3), 271-276.
- Springer, S. (2010). Neoliberalism and geography: Expansions, variegations, formations. *Geography Compass*, 4(8), 1025-1038.
- Springer, S. (2011). Articulated neoliberalism: the specificity of patronage, kleptocracy, and violence in Cambodia's neoliberalization. *Environment and Planning A*, 43(11), 2554-2570.
- Springer, S. (2012). Anarchism! What geography still ought to be. *Antipode*, 44(5), 1605-1624.
- Springer, S. (2013). Neoliberalism. *The Ashgate Research Companion to Critical Geopolitics*. Eds. K. Dodds, M. Kuus, and J. Sharp. Burlington, VT: Ashgate, pp. 147-164.
- Springer, S. (2014). War and pieces. *Space and Polity*, 18(1), 85-96.
- Springer, S. (2015). *Violent Neoliberalism: Development, Discourse and Dispossession in Cambodia*. New York: Palgrave MacMillan.
- Springer, S. (2016 a) *The Anarchist Roots of Geography: Toward Spatial Emancipation*. Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.
- Springer, S. (2016 b) *The Discourse of Neoliberalism: An Anatomy of a Powerful Idea*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Springer, S., Birch, K. and MacLeavy, J. (2016) An introduction to neoliberalism. In Springer, S., Birch, K. and MacLeavy, J. (eds.). *The Handbook of Neoliberalism*. New York: Routledge, pp. 1-14.
- White, R. J., and Williams, C. C. (2012). The pervasive nature of heterodox economic spaces at a time of neoliberal crisis: towards a "postneoliberal" anarchist future. *Antipode*, 44(5), 1625-1644.
- Wilson, J. (2016). Neoliberal gothic. In Springer, S., Birch, K. and MacLeavy, J. (eds.). *The Handbook of Neoliberalism*. New York: Routledge, pp. 592-602.
- Zimbardo, P. (2007). *The Lucifer Effect: Understanding How Good People Turn Evil*. New York: Random House.